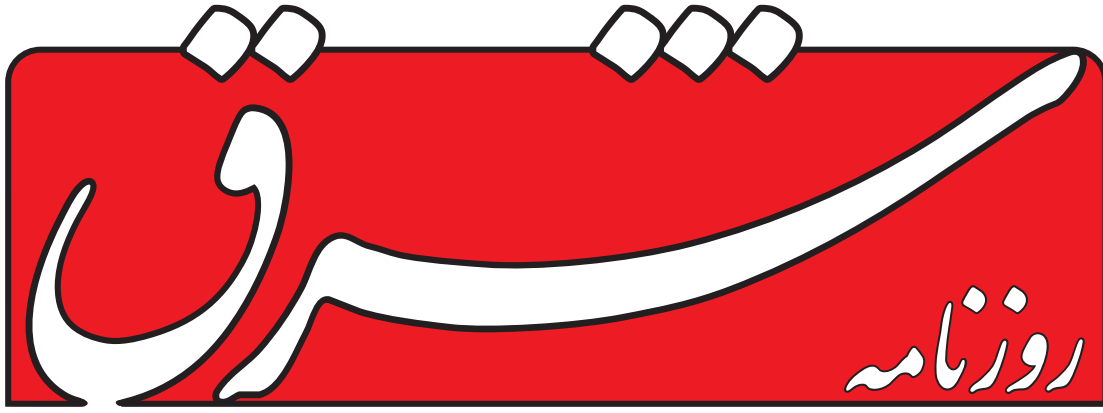

سلطان عمان در ایران

آیین استقبال رسمی رئیس جمهوری اسلامی ایران از سلطان «هشتم بن طارق آل سعید» که برای نخستین بار در قامت پادشاه عمان به تهران سفر کرده است، در مجموعه فرهنگی - تاریخی سعدآباد تهران برگزار شد. مراسم استقبال رسمی آیت الله «سیدابراهیم رئیسی» از پادشاه عمان عصر روز یکشنبه با نواختن سرود ملی دو کشور همراه شد و سپس رؤسای جمهور دو کشور از یکان تشریفات حاضر در محل سان دیدند و سپس هیئت‌های عالی‌رتبه همراه را به یکدیگر معرفی کردند.

صفحه ۲

دوشنبه ۸ خرداد ۱۴۰۲ • ۹ ذی‌القعده ۱۴۴۴ • ۲۹ می ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۶۵ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

پیش‌تازی اردوغان در رقابت ریاست جمهوری ترکیه

روز گذشته دور دوم انتخابات ریاست جمهوری در ترکیه برگزار شد. غروب دیروز و تا زمان تنظیم این خبر ۹۸/۰۶ درصد آرا در این انتخابات شمارش شد که اردوغان ۵۲/۱۲ درصد و قلیچداراوغلو ۴۷/۸۸ درصد آرای فوق را کسب کرده‌اند. ریاست جمهوری اردوغان در این رقابت حتمی شده است و بسیاری او را رئیس جمهوری آینده ترکیه دانستند. حضور پرشور مردم ترکیه در انتخابات ریاست جمهوری این کشور زبانه‌زبان محافل سیاسی شده است.

در «شرق» امروز می‌خوانید: املاک شهرداری همچنان در تاریکخانه، گزارش «شرق» درباره موضوع حفاظت از داده‌های شخصی از دولت اصلاحات تا دولت سیزدهم و یادداشت‌هایی از گیسو فغفوری، عبدالرضا ناصر مقدسی

سرمقاله

مسیر یاب قطار پیشرفت

حجت میرزایی

۱۰ روز از رونمایی «لایحه برنامه هفتم توسعه» گذشته و گویا به‌زودی برای بررسی و تصویب به مجلس خواهد رفت. برنامه توسعه در اولین گام نمایه و آینه‌ای از چشم‌انداز آینده مردم یک سرزمین و افق‌های پیش‌روی آنهاست. برنامه‌های توسعه بازناب تمام‌قد شرایط و مسائل موجود کشور یا دست‌کم فهم و تحلیل دولت از این مسائل است. تجلی تمام‌عیار سطح دانایی و توانایی دولت‌ها در سازمان‌دهی و حل مسائل موجود، انعکاسی از فهم و برداشت سیاست‌گذاران از برنامه، از توسعه و از نسبت میان این دو و اولویت‌های ذهنی آنهاست. برنامه‌های توسعه بهانه و مسیری برای هم‌اندیشی و دستیابی به توافقی همگانی درباره محتوا و ابعاد شرایط موجود، آمال و آرزوهای معطوف به آینده و مسیر عقلانی دستیابی به آنهاست. از این‌رو نوشتن این برنامه‌ها پیش و پیش از هر دانش و فن و تکنیکی نیازمند هنرمندی در گفت‌وگو و فراگیر و بهانه و ابزار بی‌بدیلی برای بهبود سرمایه اجتماعی و انسجام جامعه است. کارکردهای برنامه‌های توسعه در ۸۰ سال گذشته دچار تغییرات بسیاری شده و امروز کسی از این اسناد انتظار کارکردهای حداکثری ندارد و برنامه‌های توسعه به نقش راه، مسیر اصلاحات نهادی و ابزاری هماهنگ‌کننده تبدیل شده‌اند. از قضا کارکردهای غیرمستقیم برنامه‌ها مانند ثبات‌بخشی، امیدآفرینی، ایجاد ففاق و هم‌رایی میان اجزای مختلف حاکمیت و آموزش و هم‌زمانی پیش از کارکردهای مستقیم آن اهمیت یافته است. در این روزها چندین بار و به بهانه‌های مختلف متن لایحه برنامه هفتم را ورق زدم، برخی از فصول را که دغدغه ذهنی‌ام بود، با دقت خواندم و از برخی با مسروری اجمالی گذر کردم. آنچه با نام لایحه برنامه هفتم توسعه انتشار یافته، تجلی بی‌کم‌وکاست آشفتنگی ذهنی، دانش اندک و بسته‌بودن مسیر یادگیری سازمانی در نویسندگان آن است. ابتدا تصور این بود که دولت برای بیرون‌رفتن از فشار مجلسی یا بستن دهان منتقدانی که بی‌برنامگی و پنهان‌کاری‌اش را به رخ می‌کشند، پس از نزدیک به دو سال طفره‌رفتن و از جراحی بزرگ اقتصادی سخن گفتن و به برنامه هفت هزار صفحه‌ای حواله‌دادن، متنی سرهم کرده و انتشار داده است؛ اما برای چنین کارکردی نه دو سال زمان نیاز بود و نه ۲۰۰ صفحه کاغذ فرسودن و ۲۲ فصل مفصل نوشتن؛ متنی که از نظر گستردگی و تعدد موضوعات و تفصیل و دامنه به برنامه‌های کاسیلین در شوروی سابق شبیه‌تر است تا لایحه برنامه توسعه برای ایران.

آشفتنگی این متن تنها در غلط‌های املائی و تایپی برشمار، واژگان غریب و نامأنوس و تکرار کامل برخی مواد با شماره‌هایی دیگر نیست. مشکل این متن ناسازگاری حداقلی تیر و عنوان فصول با محتوای فصول نیست. ایراد متن لایحه در کنار هم نهمان مطالب بی‌ارتباط و پراکنده و نامرتب با مسائل یا اهداف تعیین‌شده نیست. مشکل این نیست که در هر فصلی و به هر بهانه‌ای ماده‌ای برای شانه خالی‌کردن دولت از مأموریت‌های اولیه خود و به‌هم‌ریختن همین نظام نیم‌بند رفاه و تأمین اجتماعی خودنمایی می‌کند. مشکل اصلی حتی طول و تفصیل بی‌قاعده و تمرکزگرایی بی‌سابقه و دخالت در همه امور و شتون زندگی فردی و اجتماعی نیست... همه اینهاست؛ اما مسئله اصلی این متن که برای من و لاید برای بسیاری از دانش‌آموختگان و پژوهشگران توسعه آزاردهنده به نظر می‌رسد، این است که بر پیشانی چنین متن آشفته و کسب‌خسته‌ای عنوان «برنامه توسعه» حک کرده‌اند. مشکل اصلی این است که این متن در کشوری با ۸۰ سال تجربه برنامه‌ریزی توسعه و در پس دست‌کم ۱۲ برنامه پنج‌ساله، یک برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله و ده‌ها برنامه موضوعی و موضعی تدوین شده و انتشار یافته است؛ اما گویی برنامه‌نویسان لایحه هفتم در نقطه صفر و آغازین و بی‌هیچ پیشینه و دانشی یا اندکی یادگیری درجا زده‌اند. گویا نه اندک اعتبار باقی‌مانده از نهاد دولت و نه نام و اعتبار اجتماعی نظام برنامه‌ریزی توسعه و نه آخرین دلبستگی‌های مانده در میان اندکی از صاحبان کسب‌وکار و شهروندان برای برون‌رفت از شرایط دشوار و نگران‌کننده امروزی، هیچ‌کدام اهمیت و ضرورتی برای قدری تأمل در مبانی و منطق توسعه، فرایند و شیوه‌های سیاست‌گذاری عمومی و یادگیری و انباشت را برای نویسندگان فراهم نکرده است. اگر نویسندگان برنامه می‌خواهند با فرایند و مسیر تدوین، مبانی و مقدمات، چارچوب، ساختار و رویکرد و محتوای برنامه‌هایی با کارکردهای مختلف آشنا شوند، کافی بود از میان انبوهی از این تجارب فقط نمونه‌های زیر را ورق بزنند:

- برنامه سوم توسعه
- برنامه چهارم توسعه
- سند توسعه‌محور شرق (برنامه توسعه سیستان و بلوچستان مصوب سال ۱۳۸۰ هیئت وزیران)
- برنامه سوم توسعه شهر تهران
- این متن به‌مثابه یک سند توسعه هیچ‌یک از ویژگی‌های اولیه سند برنامه یعنی «هدفمندی-عقلانیت-مشروعیت چندوجهی» را ندارد؛ نه چشم‌انداز و هدفی را نشان می‌دهد که به کجا می‌رویم و نه مسیری را می‌نماید که چگونه خواهیم رفت و در سپهر کارشناسی کشور اعتباری ندارد. از همین رو است که باید به‌صراحت و با صدای بلند گفت این لایحه برنامه توسعه نیست، بلکه «مسیر یاب قطار پرسرعت پیشرفت» است.

واکنش قوه قضائیه در برابر حملات به لایحه عفاف و حجاب و درخواست مجازات شلاق و حبس

عقب‌نشینی نخواهیم کرد

گزارش تیتربیک را در صفحه ۲ بخوانید

عکس: حسن حسینی/انفانتا

مولدسازی یا تخریب محیط زیست؟

گفت‌وگو با بهزاد انگورج معاون پیشین امور جنگل‌ها در سازمان منابع طبیعی

صفحه ۷

کریدور جایگزین کریدور شمال به جنوب ایران در عراق رونمایی شد

عرض اندام رقیب عراقی

«شرق» تهدید امارت اسلامی افغانستان را با نگاه به زوایای فقدان مواز نه دیپلماتیک بررسی می‌کند

از اشتباهات راهبردی تا وقاحت طالبانی

«شرق» فراز و نشیب‌های سریال‌ها و فیلم‌هایی را که با مضمون انتقام شخصی ساخته می‌شوند، بررسی می‌کند

بازگشت به قاب‌های فیلمفارسی

روزهای دشوار رئیس فدراسیون جودو

اصرار آرش میراسماعیلی بر کلیدواژه «بچه نظام»

بایداری در حال کوچک‌کردن دولت است

ایستگاه بعد؛ معاون اول یا معاون اقتصادی؟

۲

یادداشت

هوش مصنوعی؛ لویاتان عصر جدید و پایان تاریخ

غلامرضا حداد

عضو هیئت علمی دانشگاه

ما هنوز چندان متوجه ابعاد و اعماق تحولی که هوش مصنوعی در حال رقم‌زدن آن در زیست انسانی است نشده‌ایم و این طبیعی است. چراکه ما در متن و بطن آن تحول قرار داریم و نمی‌توانیم از منظر ناظری بیرونی به آن بنگریم. هوش مصنوعی در حال شکل‌دادن به آخرین انقلاب بزرگ بشری و در عین حال ضد بشری است؛ انقلابی که در آن اقتدار و حاکمیت از انسان سلب و به موجودیتی فرانسانی منتقل می‌شود. هوش مصنوعی با تمدن بشری چه خواهد کرد؟

۱- هوش مصنوعی ما را از خودمان بهتر می‌شناسد. پس می‌تواند بهترین تصمیمات را برای ما و به جای ما بگیرد و ما انسان‌های مدرن که ارزش و فضیلت را به دستاوردها گره زده‌ایم از این ظرفیت استقبال می‌کنیم؛ چرا وقتی با هوش مصنوعی می‌توانیم با کمترین هزینه، بیشترین و بهترین دستاورد را داشته باشیم آن را از خود دریغ کنیم؟! انسان در طول حیات خود همواره ناکزیر از فداکردن چیزی برای به‌دست آوردن چیز دیگری بوده است. در انقلاب کشاورزی انسان، آرامش و آسایش زیست طبیعی در قالب شکارگری و خوشه‌چینی را فدای ثبات و تضمین بقا در زیست کشاورزی کرد و در انقلاب علمی و صنعتی نیز او قدرت مدرن، کنترل بر طبیعت و رفاه را به قیمت دست‌شستن از آرامش روانی زیست در لوای حقایق سستی به دست آورد. اما در این انقلاب پیش‌رو انسان، «خود» را که در عاملیت، اراده و اختیار تصمیم‌گیری تجلی می‌یابد به قیمت بهترین دستاورد فدا خواهد کرد و این پایان انسان است. هوش مصنوعی برخلاف تمامی مصنوعات بشری که ابزاری برای قدرتمندتر کردن انسان و بهبود کیفیت زیست او بوده‌اند به جای اینکه ابزاری در «اختیار» انسان باشد، با سلب عاملیت و اختیار، او را به ابزار خود بدل خواهد کرد.

۲- نهادسازی، مولد و در عین حال مولود تحولات زیست بشری در طول تاریخ بوده و هر عصری با نهادهای خود معنا و تحقق یافته است. نهاد به معنای مجموعه قواعد و هنجارها و رویه‌هایی که حقیقت را در عرصه‌های مختلف زیست اجتماعی برمی‌سازند به انسان عاملیتی می‌بخشد که بتواند در قالب بازی یا قواعد به منابع مورد نیاز دست یابد. کارکرد تمامی نهادها وابسته به عاملیت انسانی است و انقلاب هوش مصنوعی با سلب عاملیت از انسان، پایان فرایند نهادسازی و به عبارت بهتر پایان تاریخ خواهد بود. قدرت هوش مصنوعی از توانایی بی‌انتهایش در فراتحلیل و فراترکیب داده‌ها به دست می‌آید...

ادامه در صفحه ۵

بازگشت همه به سوی اوست

با کمال تأسف و تأثر درگذشت پدر عزیزمان

مرحوم حاج محمود شمسی

را به اطلاع همه دوستان و آشنایان می‌رسانیم.

مراسم تشییع و خاکسپاری آن مرحوم

روز دوشنبه ۱۴۰۲/۳/۸ ساعت ۱۱ صبح از مقابل

سالن تظہیر بهشت زهرا به سمت قطعه ۳۱۳ برگزار می‌شود.

از طرف خانواده و بستگان

اولین سالگرد درگذشت
حجت الاسلام والمسلمین
سید محمود دعائی

سه شنبه ۹ خرداد ۱۴۰۲
از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۷
بلوار میرداماد، مصدق (نفت جنوبی)
موسسه اطلاعات
سالن سید محمود دعائی (همایش‌ها)

بازگشت همه به سوی اوست

توجه: به‌بسیاری از گروه‌های پیش
توجه: گروه فرهنگی و موسیقی